Kongl. maj:ts nådige Förordning, Angående En ny inrättning af Brännewins Ac...

Kungl. förordningar 1. saml.

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

Kgl. för.
1. saml.

Kongl. Maj:ts Nådige Förordning,

Angående

En | ny inrättning af Brännewins Accisen, så i Städerne/ som på Landet.

Gifwen Stockholm i Råd-Cammaren then 21. Julii 1731.

Cum Gratia & Privilegio S:æ R:æ Maj:tis

STOCKHOLM/ uti Kongl. Boktryckeriet uplagdt/

Hos JOHAN HENR. WERNER,
Directeur öfwer alla Boktryckerien i Riket/ Åhr 1731.

KUNGL. BIBLIOTHEKET STOCKHOLM

WI FRIEDRICH med Guds Nåde Sweriges / Göthes och Wendes Konung / ꝛc. ꝛc. ꝛc. Landt-Grefwe til Heßen ꝛc. ꝛc. ꝛc. Giöre witterligit / at såsom Wi af then dageliga förfarenheten helt ogiärna måste förnimma / huruledes et skadeligit och syndigt öfwerflöd med brännewins consumerande här i Riket / så i Städer / som på Landet / alt för myket öfwer handen tagit: Och förthenskuld nödigt wara wil / at ett sådant förderfweligit oskick / hwarigenom then store Guden högeligen förtörnas / och Undersåtarne sielfwa sig i hwarjehanda siukdomar och äfwentyr störta / må i tid förekommas och hämmas; Altså hafwe Wi / i anledning af samtelige Ricksens Ständers wid then nyligen öfwerståndne Riksda-

gen häröfwer yttrade underdånige tanckar/ funnit i nåder för godt / at författa följande Påbud och Förordning / hwarigenom ej allenaſt then öfwerflödiga brännewins Conſumtionen åtminſtone ibland löſt Folck förmodeligen lärer kunna förminſkas / utan och Rikſens Inkomſter igenom acciſens förhögning på brännewiner märkeligen förökas.

I:mo.

HWad altså förſt widkommer Brännewins-brännande / conſumerande och för-acciſande på Landet ; Så är Wår nådige wilje / at alla Klockare / Mölnare / Organiſter / Ryttare / Dragoner / Soldater / Botzmån / Smeder / Skomakare / Skrädare / Fiſkare och Trägårds-måſtare / med flere mindre Betiente / Handwerckare och Giärningz-mån ſom ſittia på Landet / jemte alla inhyſes hion och the ſom på Backeſtugor wiſtas / med mindre the ſielfwa bruka hemman / böra aldeles förbiudas / både at bränna och ſälja Brännewin / wid förluſt af Pannan och alla Kärilen / ſamt 20. Dal. Silf:mts plikt / hwilcka böter / ther the utgå kunna / angifwaren hemfalla / men then ſom ej orkar botum / plikte med kroppen efter Lag. Under thetta förbud böra ock begripas

gripas alle torpare och Husmän i gemen / samt the som bebo mindre än fierdedels hemman / dock undantagandes i Bergzlagen / samt the ottendedels och mindre hemman så i Bergzlagen / som Skogz orterna i Finland och Norrland / the ther äro enstakade / hwareſt emot then afgift för Pannor som här i 2. §. förmåles / wederbörande hafwa tillstånd / at til Husbehof bränna / men aldeles intet til salu.

2.

Heremot efterlåte Wi i nåder / at beſutne Åboer / på hela / halfwa och fierdedels / thet ware sig Crono-skatte- eller Frälſe-hemman / så wäl som the / hwilcka innehafwa Säterier / Preſtegårdar / Ruſthåld / Boställen / Gästgifwerier och andre Gårdar / utan åtskillnad / jemwäl och enstakade ottondedels och mindre hemman i Finland och Norrland / samt the i Bergzlagen / hwilcka beſittia mindre än fierdedels hemman / men likwäl för hemmantal räknas / måge alle äga frihet / at till egit husbehof bränna Brännewin / emot en ringa årlig afgift till Cronan af en daler Silf:mt för hwar Brännewins-Panna the hafwa och behålla wilja / therifrån ingen / som Brännewins-Panna i sitt Hus hafwer och then nyttia will / får sig undandraga / under förebärande / att han then samma sällan brukar / hwarwid är at i acht

taga / at then som innehafwer en större Gård eller Säteri / än ett helt hemman / nemligen 1¼. 1½. 1¾. alt in till 2. betalar utan åtskilnad 2. daler Silf:mt för sin Brännewins = Panna / som han på samma Gård hafwer / och så i lika proportion 3. daler Silf:mt når han innehafwer öfwer 2. til 3. hemman / samt 4. dal. silf:mt når hans gård stiger öfwer 3. til 4. hemman / och så widare; kunnandes dock under thenna afgiften ej dragas någon rättighet at Kröga eller hålla Brännewin til salu / efter som en sådan rettighet af Krögeri näring / här nedanföre a part blifwer taxerad, ej heller må någon / at betiena andra med brännewins tilwerckning / sin panna utlåna wid pannas Confiscation til angifwaren / utan bör then / som til husbehof efter thenna tillåtelsen wil bränna / med egen brännewins panna / sig förse.

3.

Antalet af Personerne wid alla Bruk / Grufwor / Manufactorier / samt Factorier på landet / ehwad namn the hafwa / böra efter mantals längden taxeras til en daler kopparmynt Brännewins Accis om åhret för hwar Person och Arbetare / som wid slike Bruk och werck giöra tienst / och ljkmätigt 1. §. ey få tilstånd at bränna / börandes Manufactoristen, Bruksidkaren eller then som Brännewinet för them tilwerkar och utsäljer /

utsäljer / thenna afgiften / såsom then ther sedan på sielfwa waran stadnar / til Cronan erlägga och betala / jemte twå Dal. Silf:mt för hwar panna han thertil nyttjar / men hafwe dock ej macht sitt tilwerckade Brännewin til andra än til bruksfolket at försälja / wid 20. dal. silf:mts plickt til angifwaren / med mindre han ej therföre betalar en särskilt salu Accis.

4.

Landshöfdingarne böra i wiße Deputerades närwaro af hwarie Sochn / jemte Krögarne / sielfwe til en wiß Brännewins salu Accis taxera alla Giästgifwerier och Krogar på landet af hwad beskaffenhet och egenskap the måge wara / hwilka efter Förordningar och privilegier äga frihet Krögeri näringen at idka / börandes samma taxering proportioneras efter hwarje Krogs och gästgifwaries belägenhet / och theraf följande brännewins comsumtion, så at the wid allmenne stråkwägar / segelleder / fiskerier och flere allmenne ställen / thereft stämningar / möten och Tingzrätter ordinairt hollas / blifwa högre ansedde / än krogar / som äro aflägnare och af mindre näring / och til at härutinnan få et någorlunda pålideligit och billigt Fundament / finne Wi billigt / at en daler Silf:mynt bör i en sådan Krögeri Accis sättas på hwar tunna säd / som pröfwas i brännewin kunna consumeras på

hwar-

hwarje krog och gästgifweri / utom thenna daler Silf:mynt som af hwar panna utgår när Gästgifwaren eller Krögaren sielf bränner. Alla thessa taxeringar böra Landshöfdingarne i hwarje Landsort så skyndesamt förrätta / at taxerings Listorne innom nestkommande Michaelis här i Swenska provincierne, men ifrån Finland wid åhrets slut ofelbart äro til Wårt Cammar-Collegium insände / som efter beprösfwande och gifwen approbation, sedan fogar then anstalt igenom Landshöfdingarnes prompte handräkning / at alla theßa afgifter / likmätigt the approberade taxeringar / af wederbörande blifwa indrefne och Cronan beräknade.

5.

Wetträffande Brännewins brännerierne i Städerne / så inneholla wäl förre Förordningar / huru mycket och på hwad sätt Accisen för brännande / så til salu / som husbehof / thersammastädes bör utgå; Men så wisar dock förfarenheten / huru litet thenna réelle Cronones Inkomst hit tils werckeligen importerat; i anledning hwaraf Wi för nödigt ansedt / at Salu Accisen i alla Städer ej bör ankomma hwarken på bewakning eller angifwande / utan uträknas och betalas efter sielfwa werckens och Pannornes storlek och theraf följande tilwerknings sedan förut är prösfwat / huru många slika pannor / i anseende til hwarje Stadz-

Con-

Consumtion åro nödige / theremot alt brännande til husbehof uphörer och husbehofs Acciſen i Salu Acciſen sammanslås; dock emedan hos Oß therwid töfwerwägande kommit/ at the mindre Städer / hwilka til större delen skola hafwa sin näring af åkerbruk/ej kunna undgå / at för branckens skuld til boskaps Creaturens föda / bränna til husbehof / enär så betarfwas / emedan then dranck / som eljest faller efter brännande til Salu uti små städer/ej skall wara tilräckelig för alla inwånares boskaps Creatur; Förthenskuld hafwa Wi wid thenna inrettning welat göra en åtskilnad emellan the större handelsstäder / hwilka til åkerbruk inga Creatur enkannerligen behöfwa / och emellan the senare / hwilka utan at underhålla boskap för sitt åkerbruk ey kunna hafwa någon särdeles näring / och förthenskuld nödwändigt måste hafwa frihet at bränna til husbehof. Och Hwad således widkommer Stockholms Stad / hwareſt then störſta consumtionen och Debiten af brännewin är ; Så wele Wi / i anseende til the af bryggare Embetet therwid anförde skiäl och omständigheter / antaga och wara i nåder nögde med the af them erbudne 72000 Daler Kop:mynt årligen för brännewins Acciſen i Stockholm / börandes therwid til näſta Riksdag förbliſwa / och Contractet af Wårt Cammar Collegio med bryggare Embetet om samma ſumma på följande wilckor slutas: nemligen 1. at bryggare Embetet bör then-

na ſumman af 72000 Dal. Kop:mynt prénumerera, ſåledes at wid hwart quartals början / och innan then tionde dagen / inſettes i Banquen 18000 Dal. Kop: mynt och ſkola alla för en och en för alla af Embetet therföre wara anſwarige. 2. ſkola bemelte bryggare ej ſälja brännewin i minut eller mindre än half anckars tals / wid wite af 500 Dal. Silf:mt til angifwaren / hälſt minut förſälningen hörer til Krögerierne / hwilka uti Krögeri Acciſen a part blifwa taxerade; dock må hwar Bryggare holla the Krogar / ſom han nödwändigt behöfwer för theß dranckpannor / men ej flera för then ena än then andra drankpannan / allenaſt han therföre betalar Krögeri Acciſen efter behörig taxering; Ey heller må / 3. under thenna Arrende ſumman dragas the ſå kallade Diſtiller wercken / med mindre Embetet åfwen derföre betalar then Accis ſom ſådana werck komma ſärſkilt at utgöra. 4. Såſom i Stockholm inga flera än 100 brännewins werk måge tillåtas / hwilka Bryggare Embetet allena drifwer; altſå lemnas och bemelte Embete / at ſielfwa ſins emellan ſamma werck efter billigheten förde-la; Men om Embetet ther om ej ſkulle komma öfwerens / ſå hörer ſådant ſåſom et Politie- och Oeconomie mål til Magiſtratens bemedlande. Heremot wele Wi i nåder hafwa förunt Bryggare Embetet följande wilkor. 1. At uti Stockholm och Förſtäderne ſamt alt hwad under Stadzens Jurisdiction hörer / jemte

her

her intil belägne lägenheter/hwareſt wärdzhus och Krögeri hollas/ ſåſom Diurgården/ Beckholmen/ Danwiken och Finboda/ bör ingen utan Bryggare Embetet få bränna Brännewin/ hwarken til ſalu eller husbehof/ efterſom ock thet hertils tillåtne brännande til husbehof i Stockholm blifwer aldeles uphäfwit och förbudit/ wid Confiscation af Pannan och 1000 Dal: Silf:mts böter til angifwaren/ och the tienſthion/ ſom til ſådant förbudit brännande låta ſig bruka/ ſkola/ ſedan Karlen med ſex par ſpö och qwinfolcket med tre par ris blifwit afſtraffade/ wara förfallne then förra til ſielf ſkrefwen Gardes eller Artillerie Karl/ och qwinfolcket til Raſp- och Spinnehuſet eller annat publiqt arbete på ſex år; men ſkulle någon i Cronans tienſt ſtående Karl antingen ſielf något Brännewin bruka eller hos andra på förbudit bränneri ſig bruka låta/ thå afſtraffas han med ſex gatulopp. Under thetta förbud förſtås dock intet the ſmå diſtiller pannor/ ſom antingen Apothekare eller andre i ſina hus hafwa/ endaſt til Medicin och dyrbara liqveurers tilredande/ hwilka diſtiller pannor dock ej få wara ſtörre än af 5. Kannors ſtorlek; och ehuruwäl wiſſa diſtiller Pannor/ til Brännewinets diſtillerande, utom thes äfwen tillåtas och a part til en wiß afgift böra taxeras, ſå måſte dock/ i fall någon ſkulle beträdas/ at på ſådane antingen ſtörre eller mindre diſtiller-Pannor/ begå något underſlef med Brännewins-brännande/ then utan all förſkoning til angifwaren böta 500. dal.

Silf:mt. 2:do måste Bryggare Embete hafwa frihet at igenom sina Betiente på thet flitigaste låta visitera på the skäligen misstänkte ställen / om något Brännewins brännande eller inmäskning förehafwes / hwarwid samma Betiente niuta all then Assistance och beskydd / som woro the Cronones egne Besökare. 3:o Alt Brännewin af Spanmåhl tilwerckat / såsom och theraf distillerade Liqueurer, af hwad namn the wara måge / böra til införande i Staden ifrån utrikes orter aldeles förbiudas / wid confiscation af waran samt 1000. dal. silf:mts böter / ei heller må inrikes städer emellan något sådes Brännewin / antingen enkelt / klarat / distillerat eller på något sett nobiliterat få föras ifrån then ena orten til then andra / wid Confiscation af waran samt 500. dal. silf:mts böter / thet Brännewin dock undantagande / som långwäge resande folck uti små flaskefoder med sig hafwa; och på thet intet förfång under thet siöfarande Folkets förning må förelöpa / så bör thet utrikets ifrån hitkommande siöfolck och passagerare ingen större införsel på personen bestås / än the förre Förordningar angående skeppsfolckets provision inneholla. 4. Skall alt annat brännewin som ej giöres af spanmåhl och hådan efter inkommer / beläggas med en daler koppermynt *Accis* på hwar kanna / som wid inkommandet i Siötullen til Cronan erlägges / så at priset emellan

thet

thet Swenska och utrikes Brännewinet således altid må kunna hollas i billig proportion. 5. På thet Embetet sielfwe åfwen sin emellan kunna hafwa all ricktighet / och the / genom pannornas olika storlek / hwarannan ej måge prejudicera; Så bör hwar panna förblifwa wid then nu brukelige ordinarie storleken / til en half tunnas inmåfkning / och inga större werck hådanefter inrettas / men ther någon af them redan hade större werck / af hwilka han sig betiena wille / kan sådant wäl tillåtas / dock så / at han betalar hwad samma werck efter behörig mätning / i proportion af mer än en half tunnas inmåfkning och theraf följande tilwerkning / uti accis pröfwas böra utgiöra: skolandes i öfrigt alla the tillåtne pannor / så wäl dranck- som klarpannorne wederbörligen stemplas / och utom the stemplade ingen brännewins panna wid 1000. Daler Silfwermynts wite af bryggare Embetet sielfwe nyttias / ej heller må någon understå sig på klarpannan at drancka / utan sådant wara aldeles förbudit / wid ofwannämde wite tilgiörandes. 6) Sidst må ej heller någon marketentare tilstådias at försälja brännewin en minut, med mindre han tillika är Borgare och Krögare. Uppå theßa och flere til ricktighets och en säker bewaknings erhållande skiälige wilkor bör af Wårt Cammar-Collegio i förberörde måtto med Bryggare Embetet contraheras, och contractet, samt theraf följande arrende Summas

mas prénumererande taga sin början med then 1. nestkommande Octobris 1731. Och hwad hernest distillerare widkommer; så böra ej allenast the i proportion af wisse tillåtne och stemplade pannors storlek/ utan ock alla Källare/ Caféhus och Krogar/ så wäl som ock Apothekare, hwilke alla brännewin af bettre och sämre sorter i minut utsälja/ en wiß/ efter then af bränwins försälningen följande näring/ lämpad afgift/ til Cronan erlägga/ kunnandes wäl intet antal utsättjas på distiller pannor/ Källare Caféhus och Krogar/ ej heller huru stor afgift hwarthera utgiöra bör/ utan bör sådant af Öfwerståthållaren och Magistraten i Stockholm, samt några af Wårt Cammar-Collegio tilförordnade pröfwas/ thå både antalet och afgiften i proportion af behofwet och then efter hwar pannas och ställes belägenhet/ och theraf flytande mer eller mindre näring/ säkrast determineras kan/ hwarwid i acht tages at hwar och en sin afgift quartaliter prenumererar.

6.

Widkommande sedan the öfrige Stapel- och stora Upstäder i Riket/ utom Stockholm/ så bör inrettningen med brännewins acciſen ther ske på samma fundament, som then för Stockholm är projecterat, således/ at sedan alt brännande til hus-

husbehof/ wid det herofwan til utsatte witet/ thersammastädes blifwit allmenneligen förbudit/ och Landshöfdingen tillika med Magistraten och wederbörande betiente/ i proportion af hwarje stads ohngefärlige Consumtion och tilwerkning/ pröfwat/ huru många brännewins pannor af medelmättig storlek skulle behöfwas at wara i stadig gång/ så böra samma brännerier några af Borgerskapet uplåtas under alla the för Stockholm uprepade och til them lempelige wilkor/ samt brännewinet åfwen/ beläggas med en til accis 4. öre Silf:m på kannan för hwilken accis brännewins-brännaren kommer at taxeras, til en sådan summa, som hwar panna/ hwilken bör mätas och stemplas/ efter thes storlek pröfwas årligen kunna tilwercka/ såsom när en panna är så stor/ at then efter en half spans inmäskning i sänder kan wara i jemn gång/ så kan thensamma tilwärcka åtminstone årligen 1200. kannor brännewin/hwarefter accisen à 4. öre Silf:m kannan giör 150. Dal. Silf:m om året/ och så widare efter hwar pannas storlek; dock bör af theßa pannor ingen mindre tillåtas/ än at then åtminstone kan betala 60 Dal. Silf:mts accis/ men at theremot så många/ som samma afgift af en lika stor panna/ äro hugade at i theßa städer idka bränneri näringen och woro skattskyldig Borgare/ sådant blifwer efterlåtit/ emedan therigenom al o-

til

tilbörlig stegring af drancken säkrest kan hindras. Som nu theßa Bränneriet ej få sälja brännewinet i minut eller mindre än halfanckartals/ wid 50 Dal. Silfwmts plickt/ tilgörandes/ så böra åter Källare/ Caféhus och Krögerier til en slik minut-försälning i theßa städer inrettas/ så många som nödwändigheten kräfwer/ thå hwart sådant ställe af Landshöfdingen i orten tillika med Magistraten bör taxeras til en wiß krögeri afgift för Cronan/ om året/ efter hwarje stads folckrikhet och theraf följande åtgång/ samt hwar krogs bättre belägenhet/ och näring; hwaremot wederbörande efterlätes at efter billgheten förhöja brännewins priset/ såsom the komma ut med/ och andra en slik näring kunna idka före. Theße taxeringar, så wäl af brännewins pannorne som krögerierne ꝛc. böra Landshöfdingarna ofördröjeligen werckställa/ och til Wårt Cammar Collegii skärskodan innom nestkommande Michaëlis insända/ på thet altsammans med nestföljande året må taga sin början/ thå ock så wäl bränneri idkarne som krögare theras accis efter taxerings listorne hafwa quartaliter at prénumerera och i Landtränterierne insetta. Hwad i öfrigt angående distiller-pannors bruk här ofwan til wid Stockholms Stad är påmint/ sådant kommer ock uti theßa Städer at observeras.

7. Be-

Beträffande åter alle the öfrige Städer/ hwilka för theras ringa handel och handtering skuld måste söka sin näring af the Städerna tilslagne åkerbruk/ och således til Creaturens underhållande för samma åkerbruk skull/ ej kunna undgå at ofta bränna til husbehof; Så förblifwer wål med accisandet til husbehof så wål som til salu i samma Städer wid förra wanligheten/ hwilka accis utgifter på accis-Cammaren erläggas/ och nu General Tull arrende Societeten tilhöra; Men the som således hafwa frihet at bränna til husbehof/ skola ej mindre än the på landet til Cronan betala någon liten afgift/ nemligen 2. Daler Silfwermynt för hwar panna/ dock therhos wid förlust af pannan och 20. Daler Silfwermynts plickt til angifwaren/ them wara förbudit/ at under sken af husbehof bränna thet ringaste til salu. Theremot böra Landshöfdingarne tillika med Magistraterne i theßa Städer inrätta så många Krögerier/ som i proportion af hwar Stads bränwins consumtion behöfwes. Och som samma Krögare i theße Städer allena komma at bränna til salu/ jemwål brännewinet i minut at utsälja/ så böra the ock utom the 2. Daler Silfwermynt för pannan/ med en särskilt Krögerj accis til Cronan beläggas/ i proportion af hwarje Krogs näring och belägen-

lägenhet/ utom then han eljest för brännewinets eller ölets utsäljande efter förra wanligheten betalar/ dock så/ at ingen sådan brännewins försälning någon Krog tillåtes/ som ej til thet minsta betalar therföre til Cronan 10. Daler Silfwermynts Krögeri accis. Skulle och någon Källare och Caffé hus i någonthera af theßa Städer wilja hålla brännewin til salu/ kan sådant ock tillåtas/ dock emot en proportionerad afgift til Cronan/ och utan at få sielf brännewinet bränna/ hwilket Krögaren enskilt förbehålles. Theße taxeringar böra äfwen som i the större Städer oförd rögeligen förrättes af Landshöfdingarne tillika med Magistraterne, samt taxerings längderne til Wårt Cammar-Collegii widare skärskådan til nästkommande Michaëlis ifrån the Swenske provincierne, samt ifrån Finland wid åhrets slut insändas/ hwarefter sedan theße afgifter ifrån thet påföljande åhrets början komma at upbäras. Och som samma afgifter ingen gemenskap hafwa med then wanliga accisen, som i theße Städer efter förre Förordningar utgiöras/ och nu efter contractet General Tull arrende Societeten tilkommer; Så böra Landshöfdingarna tilhålla wederbörande/ samma penningar i Ränteriet at betala likmätigt taxerings Längderne/ och i synnerhet at Krögerierne the them ålagde Summor quartaliter prenumerera.

Och

Och emedan alla acciſer i Riket åro igenom contract uplåtne General Tullarrende Societeten, hwilken i följe theraf upbär then nu härtils falne acciſen för bränneriet både til ſalu och husbehof; förthenſkull är Wår nådige wilje / at Societeten igenom thenna Förordning ingen afgång må wederfaras / utan förblifwer thet med them ſlutne contract lika fult aldeles orubbat och oförkränkt / åfwen ſom ock wederbörande Städers efter privilegierna erhålne rettigheter och andelar uti acciſerne aldeles blifwa obetagne. Thet alle ſom wederbör hafwa ſig hörſammeligen at efterrätta. Til yttermera wißo hafwe Wi thetta med egen hand underſkrifwit och med Wårt Kongl. Sigill bekräfta låtit. Stockholm i Råd-Cammaren then 21. Julii 1731.

Uti Hans Kongl. Maj:ts
Wår Högtälſkelige Gemåhls och Herres frånwaru

ULRICA ELEONORA.

L.S.

LYRICA ELEGIA.

L.S.